

Gunnar Linde och miljonären Ryd

Arne Gunnefur

Under 50-talet hette föreningens ordförande Gunnar Linde, distriktslantmätare från Lidköping. Hans ordförandeperiod kännetecknades av en enastående föreningsaktivitet speciellt när det gällde reservatsbildning. Hans auktoritet som distriktslantmätare i kombination med en unik övertalningsförmåga gjorde att en stor mängd naturvårdsobjekt kunde säkerställas genom att markägarna överlät marken till föreningen. Han var också en mästare på att tigga pengar för detta ändamål av enskilda och institutioner. För det mesta lyckades hans projekt men i ett fall gick han bet. När jag i höstas arbetade med att ordna föreningens arkiv fann jag ett dokument där han för styrelsen redovisade detta sorgliga faktum. Jag vill inte undandraga läsekretsen denna epistel som förvisso har sina poänger. Den återges här i sin helhet.

Undertecknad besökte Stockholm 27/1-2/2 1951 för sökande av kontakt mm med myndigheter och personer för naturskyddsföreningens bästa.

Bland annat gällde resan att uppsöka en gammal millionär f.d. godsägaren Emil Ryd, Banérgatan 45 som förr ägt bl.a. godset Traneberg i Otterstads socken. Ett stort original som då bodde i en liten statarstuga på sitt gods, låg på soffan och läste historia, drack brännvin och understundom slogs med drängarna. Han var såsom skiftesgodeman på 1910-talet undertecknad väl bekant. Känd såsom obotligt snål och mina förhoppningar grundade sig på att han trots allt hade en viss ideell läggning.

Per brev under uppgiven adress Banérg. 33 hade han i förväg preparerats och jag hade framhållit huru underbart det måtte vara att under livstiden få uträtta något av bestående värde, omtalat stadsbors och andras härjningar i naturen samt att Nore 1:6 med sina 120 skär kanske snart komme att fridlysas, att vi behövde tillköpa en del öar och bilda ett reservat, en fristad för djur och växter. Tänk att få sitt namn knutet till hembygden för evigt genom "Emil Ryds naturreservat" eller "Emil Ryds

naturskyddsfond." Som ett minimum hade jag föreslagit f.n. en blygsam summa å 10000(tiotusen) kronor.

Besöket i Banérgatan 33 gav intet resultat, här bodde han ej och jag härjade fem våningar högt på tre ställen i huset. På måfå kontaktade jag pastorsämbetet i Oscar's och till min glädje uppgavs att Ryd bodde Banérg 45.

Besöket där följande dag gav negativt resultat då portvakten frankt förklarade att hon kände alla i huset och att ingen Emil Ryd bodde där.

Nästa dag verkställdes forskning å mantalskontoret långt bortåt Karlberg. Här gavs även det besked att Ryd vore mantalsskriven Banérg 45 n.b.

Åter besök där, varvid portvakten åter ansattes men hon framhärjade fortfarande utan att blinka att ingen Ryd finnes i huset. Jag började ilskna till och frågade om det förtusan inte finnes en värd eller ägare av huset. Jo, han hette ingeniör Björkvall, Tavastg 8, tel 401248.

Denne påringdes men förklarade sig icke vilja lägga sig i andras affärer och var mycket vresig. Vid förfrågan om han aldrig hört namnet Emil Ryd svarade han dock, jo. Härmed var detektivarbetet i det närmaste slut och grävlingen var inringad.

In igen i huset nr 45, utvalde de dörrar på nedre botten där ingen namnskylt fanns, ringde vilt på klockan och dunkade med knytnävarna, intet resultat.

Då kom portvakten ut, jag sa, här inne är han, han måste ha mutat och hotat Eder skarpt för att få er att storljuga, men jag ska ha ut Ryd om så också fanen är lös. Nu drar jag på handskarna och går ut på gatan och slår ut en ruta, var så snäll och hjälp mig plocka glasbitar sedan.

Då är det nog bäst att herrn tar en ruta inne på gården. Sagt och gjort. Då jag tittade in genom första rutan satt grävlingen där och läste men jag drämde till så han for upp med en fart och nu måste han släppa in mig. Mitt brev hade han fått men avbröt allt tal om naturskydd med att på sin oförlikneliga skarpa, gälla vestgötska fråga hur dä står te i Lidköping och på Kålland.

Hårdare och hårdare pressad smädade han alla styrande, skatter och politik och slutade med att "allt går åt helvete och det blir bara papper av alltihop." Allt tal om bestående värden, Guds härliga natur, de härjande människorna, ett till eftervärld-

den bevarat namn genom en vacker insats, allt medförde rätt som det var ett enda svar! Nä!

Han bjöd på kaffe men jag talade om att jag var för bedrövad för att kunna dricka kaffe under hans tak.

Tog adjö och ruskade honom i axlarna och sade att han för djävulen måste lova mig att tänka på saken och skriva till mig. Då kom det mirabile dictu! Ja! Adjö.

Jag hade gjort ett försök och var både svett, matt och ledsen, för den goda sakens skull. Honi soit qui mal y pense!

Bättre lycka nästa gång.

Gunnar Linde

Om det blev någon nästa gång har jag inte lyckats utreda. Man kan väl ändå ana att Linde var lite ångerfull över sitt bryska övertalningsförsök. I dag hade han troligen fått skaka galler för kvalificerat hemfridsbrott.

Arne Gunnefur

